

Mentoring

Dalším ze způsobů podpory začínajících učitelů je systém mentorování. Pro účely šetření TALIS byl definován jako *způsob, jakým mohou zkušenější učitelé podpořit méně zkušené učitele na školách. Tato podpůrná struktura může zahrnovat všechny učitele školy, nebo jenom nové učitele (netýká se mentorování studentů pedagogiky, kteří mají praxi na dané škole)*. Učitelé odpovídali na otázku, zda jsou v současné době zapojeni do nějakých mentorských činností, a ředitelé škol se vyjadřovali k dostupnosti programu mentorování ve škole a hodnotili jeho význam pro učitele.

Necelé dvě třetiny českých ředitelů (59 %) uvedly, že učitelé nemají přístup k programu mentorování. To je výrazně vyšší podíl, než jaký byl zjištěn v průměru zemí EU (35 %). 16 % ředitelů uvedlo, že do programu mentorování se mohou zapojit všichni učitelé, kteří jsou ve škole noví, 5 % ředitelů nabízí program pouze začínajícím učitelům, kteří nikdy předtím neučili, a 19 % ředitelů umožňuje zapojení všech učitelů bez ohledu na délku praxe.

Ředitelé, kteří uvedli, že učitelé v jejich škole mají přístup k programu mentorování, hodnotili význam mentorování pro učitele a pro školy (na škále žádný význam, malý význam, střední význam a velký význam). Obecně ředitelé posuzují vliv mentorování velmi pozitivně. Vysoký podíl ředitelů přikládá velký význam mentorování při **podpoře méně zkušených učitelů při výuce** (79 %), dále pro **zlepšení spolupráce učitelů s kolegy** (65 %) a pro **zlepšení pedagogických kompetencí učitelů** (61 %). Pro přibližně jednu třetinu českých ředitelů spočívá velký význam mentorování v **posílení profesní identity učitelů** (36 %) a ve **zlepšení celkového výkonu žáků** (32 %).

V České republice má přiděleného mentora 26 % začínajících učitelů, tj. učitelů s délkou praxe maximálně 5 let. To je statisticky významně více, než činí průměr zemí EU (19 %). Není překvapivé, že jako mentoři působí ve vyšší míře zkušenější učitelé s praxí nad 5 let (13 %) než učitelé s kratší praxí (6 %). Tyto podíly se od mezinárodního průměru EU statisticky významně neodlišují. Od roku 2013 došlo v České republice k mírnému nárůstu podílu učitelů, kteří mají přiděleného mentora, a to ze 4 % na 7 % (bez ohledu na délku praxe), i podílu učitelů, kteří působí jako mentoři, z 8 % na 12 % (podíly všech učitelů bez ohledu na délku praxe). To může být mimo jiné zapříčiněno rostoucí podporou mentoringu v souvislosti se zapojením škol do dotačních programů z Evropského sociálního fondu.

2.2 Spokojenost učitelů v zaměstnání

Důležitou součástí učitelského dotazníku TALIS tvoří položky sledující spokojenost učitelů v zaměstnání.¹⁴ Obecně se dá říci, že čeští učitelé nahlíží na svou profesi ve velké většině pozitivně a že neexistují výrazné rozdíly ve spokojenosti v zaměstnání mezi začínajícími a zkušenějšími učiteli.

Celých 90 % učitelů v ČR je dle svého vyjádření ve svém zaměstnání celkově spokojeno, což odpovídá mezinárodnímu průměru EU. Pouze 7 % českých učitelů lituje rozhodnutí stát se učitelem, ale 27 % učitelů přemýšlí, jestli by bývalo lepší, kdyby si zvolili jinou profesi. Více než polovina učitelů v České republice (58 %) se domnívá, že výhody učitelského povolání jednoznačně převažují nad jeho nevýhodami, což je o 13 % méně než průměr zemí EU. Učitelskou profesi by znovu volily tři čtvrtiny českých učitelů.

¹⁴ Učitelé posuzovali sadu vybraných výroků na škále rozhodně nesouhlasím, nesouhlasím, souhlasím, rozhodně souhlasím.